

מסורת הש"ס

(א) ולמיל סה. (ב) גמ' ר"ה התעלה. (ג) לקמן פ' המקטל דף קנז. פ' טהול מטיקא. רש"י.

הנהרות הב"ח

(א) תיב' ד"ה זיל וסי' חיי' שנים ישלים הכל: (ב) ר"ה שאלה וסי' דפקק גמור הוא דלכא למיטעי טיב' שהכל ביום אחד והטיב דכרס דתמונה. וגי' פ' דכלל טענותיהם י' ספק לביד כתיב' התיב' לעיל דף כ"ג וכן לקמן דף ק' תוספות ד"ה ולמז: (ג) ר"ה ביום וסי' לאוקמי בהב"ח: (ד) מ"ד להשביע לשוכר ק"ת (ה) מ"ד דדומה ק"ת שהיא אמת כגון טענת התיב'.

גילוי הש"ס

גם אכפ"ר. גיטין דף טז ע"ב ודף ע"ב ע"ב דף כז ע"ב.

הנהרות הגר"א

[א] גם בגמ' ס' ר"ב דמתה מחמת מלאכה הוא. טיר וכן לקמן בספ"א.

השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא

זו.

עין משפט
בר מצות

כב א מ"י ס"א מר"י
שאלה ופקדון ה"ב ג
סמך פקין ל"ב תושיע ח"ח
פ' שבת תתי' ז'
בב ב תושיע ח"ח פ"י טז
טע"ג ג הנה"ה:
בר ג מ"י פ"ב מר"י
שאלה ופקדון הלכה
א סמך פקין ל"ב תושיע
ח"ח פ"י שמו טפ"ח א'
ב"ה ד מ"י ט"ז הלכה ג
תושיע ט"ז טפ"ח י'
כו ד ר מ"י ט"ז הל' ד
תושיע ט"ז טפ"ח י'
כו ז ח מ"י ט"ז הל' ב
תושיע ט"ז טפ"ח ד'
ב"ה ט מ"י ט"ז פ"ג הל'
ג סמך פקין ל"ב
תושיע ח"ח פ"י טז
טפ"ח ד וע"ש:

מוסף רש"י

פשיעה בבעלים. אחד מן
השומרים שפסע כשהיו
בעלים במלאכתו (לע"י
ז'ה). למאן דאמר חייב.
שלא לחברא פטור בבעלים
אלא כשאלו וזמור שבה
שחייב כלל פשיעה. אבל
שומר טמם שחייבו אינו אלא
בפשיעה אינו שומר טמם
בעליו עמו הוהיל ופסע
(טע"ר פ"א).

דינא הכי. שישלם לו כלי עשוי ומתוקן ומהתקן וז"ל ד' י' גבי
יחזיקו השלומי זקן מלמד שהבעלים מטפלין בגנילה שממין לו הנכילה
של בהמתו שמתה ע"י זה והזיקה לו ועליה מוסף ומשלם דמיהן ה"ג
ישומו לו שברי הראשון ועליהן ישלם דמיו חוה ילך ויערמ ויקנה לו
כלי אחר: ואיפטר. דה"ל משה
מחמת מלאכה: כפ"ג מ"א. מי הוי
משה מחמת מלאכה או לא: דנשי
קטלוהו. לא היה לו ליפול בידן:
וכילי. נתחמס: דנשי קטלוהו.
בעל בעילות הרבה ומת: שאלה.
נוטע כרמים למחלה: אומנא. וזמקין
דס: ספר. המספר את אנשי העיר
בתקופות: שאלה בבעלים דמי.
אם משהיה זה במלאכתו של היתמה
כמה בכותה שעה ומתה פטור:
רצנן. בני בית מדרשו: שאלו לן
מר. רבינו שאלו לנו למלאכתנו
ללמוד לנו מורה שיושב ומלמד לנו
מורה כל היום ואם שאלו ממנו
כמה ומתה ניפטר: אסון שאלתון
לו. למלאכתנו ששאלנו תפן להחמיל
במסכת אחרת שלא תשכח ממני אין
חכם יוכלן למחות בז"י: ביומא
דכלה. כשדורשין לפני הרגל בבלכות
הרגל דלא מני' לאשתמוטי למילתא
אחרית: אינוהו שאלו ליה כשאר
יפרי. שאלו גרסינן: כודייסא.
פריה: בבעלים. שהיה מסתיע
כשעת שאלה: למיסר. לראות שלא
ירבו במשה: ומסר כדרכה כי
גנב. ואפ"ה חייבין דאי נמי שנקב
מלאך היותו כי גנב הוה קיימא
כדלמדין בפרק המקטל (לע"ל ז'):
הלך משגנבה חייב במשלומין:
גניבה בבעלים. גניבה זו שאלה
מחייבו בבעלים היא שפירותה כשעת
שפירות כשכנסה לרשותו ומניח
לעיל (ד' ט"ז): היה עמו כשעת
שאלה אין לרך להיות עמו כשעת
שורה ומתה: מתנ"י. מהשאל
אומר שאלה מסה. שאלו אמת ושכר
אמת קאי: ביום שהיה שאלה מסה.
קאי שאלה היום ושכרה למחר:
כשעה

פחה דמשאלו כמו דניח וכן פ"י ריב"ס אלא שהוסף ופ"י דפליגי
אפילו היכא דליכא פחה דלרב שנשכר כלי ברשות שואל פותחין לו
שישלם לו דמי נרגא מעליא ואין מלמדין אותו לשלם השכרים ומ"מ
אם רצה לשלם השכרים בחשבונו ישלם אבל לרב כהנא ולרב אבי
מלמדין אותו לשלם השכרים ליומן
שהם ברשות משאלו והא דלאמר
בירושלמי מנין שאין שמים לא לגנב
ולא לגזול ואמר ר' אבהו בר ממל
חייס שנים ישלם ולא ממים עד כאן
בגניבה בגזילה מנין א"ר בון והשיב
[אח] הגולה אשר גזל לאו היינו שישלם
לו חייס ממש כהמה אחרת ולא
סובין אלא הי"ק חייס שנים ישלם
שאלו עובד חייס והחלו ויחזר כמו
שהם אבל חולו חמסו לרך ליתן
פחה ח"י (א) חייס שישלם הכל משלם
כלל פחה כמו (ב"ק ד' סה). אחיה
לקרן קעין שגנב וכן משמע בירושל'
דקדושין דהתם קאמר מנין שאין
הבעלים מטפלים בגניבה ח"י אבהו
בר ממל חייס שנים ישלם ולא ממים
משמע דכפחה גניבה ח"י ופ"י וכן
הא דפליגי ר"א כפ"ק דכנף קתא
(דף י"א). דקאמר שמים לגנב ולגזול
יש להוכיח דשמינו אינו קונה ולהכי
הוי פחה לבעלים ור"י דר' אבהו
דפ"ה במרובה (ב"ק דף ט"ז). קאמר
תדע שסתם גניבה הוי ילוש בעלים
כו' מה טביחה דלהו מעשיו אף
מכירה דלהו מעשיו והכי אהני
מעשיו דטביחה אי שנינו אינו קונה
אלמא משמע דלהי מעשיו שפחה
כשינו מעשה וי"ל דלהו מעשיו
לאו דלהו לענין קנין אלא דלהו
לענין לקבל ולהספיד ממון טביחת
הכמה ח"י הא דאית ליה דשני
לא קני היינו ממנה מאליה או
נרגא דאיתבר מאליו אבל בידים
כגון טביחה קני כשינו מעשה: ב"י הא
הוא מתה ממש מחמת מלאכה וי"ל
דאיבעי ליה אם שניה כמה שהולכה
למקום שהרבה עבדים מזוין אבל
אין לו לשמור שלא ינהרגו:

ומתה כדרכה בי גנב. ואם
תאמר מה לרך לומר
דמתה כי גנב ויש לומר משום דבזה
טעו איתם שכרו שמתה בפשיעה:
שאלה חצי היום ושברה חצי
היום. לא זו אף זו קמני
לא מיבעיא שאלה חצי היום ושכרה
זה אומר איני יודע חוה אומר איני
יודע יתלוקו אלא חצי' שאלה היום ושכרה למחר אית לן למימר יתלוקו ולא מיבעיא כפרה אחת דספיקא רבה היא אלא אפילו בשמי
פרות יתלוקו: ב"ד' שהורה שאילה מתה וה"ה אומר איני יודע חייב. בגמרא מוקי לה ר"ג כשיש עסק שבועה גניבה וקשה לר"י
דאמאי לרך לאוקומי (ו) הכי דכלאו הכי הוי ליה מחויב שבועה על ידי גלגול דאמר ליה משכיר אישחבע לי מיהת דכדרכה מתה וע"י
גלגול לרך ליבע דשכרה מתה ואינו יכול ליבע דהא קאמר איני יודע ומתוך שאינו יכול ליבע משלם דה"ג מפרש גמ' מחמתין
דקמני זה אומר שאלה חוה אומר שכרה יבע שכרה מתה ששכרה על ידי גלגול וכן במציעתא השוכר אומר שכרה מתה והלה אומר
איני יודע פטור ואמאי פטור לימא ליה אישחבע לי דכדרכה מתה ועל ידי גלגול אינטרך ליבע דשכרה מתה דאף על פי שהמשכיר
טוען יכול הוא להשבע שוכר על ידי גלגול מן התורה דגמרינן מסוטה כדכתיבא כפ"ק דקדושין (דף ט"ז). ובספ"א מני כזה
אומר איני יודע חוה אומר איני יודע אמאי יתלוקו נימא מתוך שאינו יכול ליבע ע"י גלגול משלם ונראה לר"י דאין מגלגלין אלא
כשחבע טוען דאין דומיא דסוטה שטוענת דאין אלא כרישא וספ"א שהחבע טוען שמה אין מגלגלין דלא הוי דומיא דסוטה אף קשה
למציעתא שהשוכר טוען דאין ואור"י דמיייר כשמאמינו המשאל כמה שאומר שכדרכה מתה ואינו מוקיין ליבע על כך ואינו תימה
דלא הוי דומיא דספ"א דזה אומר שאלה חוה אומר שכרה דמיייר כשאינו מאמינו דאורחא דמילתא הוא דכסופא דהמשאל רואה שהשוכר
משקר אין רגיל להאמינו אבל במציעתא רגיל הוא להאמינו כיון שהוא אינו יודע אם משקר אי נמי כולה מיייר כשהמשאל יודע שמתה כדרכה
ובספ"א עושה עצמו כלא יודע לפי שרואה (ו) להשביע ע"י גלגול שכרה מתה כדי שידע האמת שהוא יודע דאין ששאלה מתה אבל
במציעתא אינו רואה להשביע ולגלגל עליו אחרי שהוא מסופק ויכול להיות שהוא אומר אמת ואם תאמר והכי מגלגלין שבועה לעולם
דאפילו כשחבע טוען דאין יכא נאמן כמיו דאין כעו אומר איני יודע וי"ל דאין זו מיגו דאין אדם עושה עצמו כדלן מוסק כי או
נראה שהחבע אומר אמת שטוענו כ"י והוא טוען איני יודע ועו"ל דאין מגלגלין כשטוען מובע טענת שמה אלא כדבר דדומה
ק"ת (ו) כגון טענת אריסין ואפטורוסין דשבוטע (דף ט"ז מה: וס' וס') שרגילין להיות משל כהרבה משום דמורו הימרא כדלמדין התם וכגון
סוטה שרגלים לרבך שקינא ונפתרה ויש לחוש שמה וינתה גם באירוסין ולכך אין מגלגלין במציעתא אלא ע"י טענת דאין ואם תאמר על
טענת דאין מנין שמגלגלין אפילו על דבר שאינו דומה אמת כיון דגלגול מסוטה נפקא לן וי"ל דליפין בקדושין מעיקרא ממון בקל
ותומר